

แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุ
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก อนุรักษ์ วัชรประทีป
รองผู้บังคับการกรมพัฒนาที่ 1

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2566

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสม ในการดูแลที่ราชพัสดุ
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

โดย พันเอก อนุรักษ์ วัชรประทีป

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง ธัญนุช สิงห์พันธุ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2566 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(ฉกาจ ชันตี)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

ประธานกรรมการ

(นิพนธ์ บุญศิริ)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกวลิน ศीलพิพัฒน์)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(ธัญนุช สิงห์พันธุ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก อนุรักษ์ วัชรประทีป
เรื่อง การปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของ กองพลพัฒนาที่ 1
วันที่ 6 กันยายน 2566 **จำนวนคำ :** 8,401 **จำนวนหน้า :** 27
คำสำคัญ ที่ดิน, ที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์, อำเภอสวนผึ้ง
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษานโยบาย การปฏิบัติที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุ วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมและทรัพยากรในปัจจุบันที่สนับสนุนหรือขัดขวางการปฏิบัติทางทหารในการดูแลที่ราชพัสดุ ตลอดจนดำเนินการเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติทางทหารในการดูแลที่ราชพัสดุของกองพลพัฒนาที่ 1 สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ด้านกำลังพล การบริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยี ขณะเดียวกันการจัดลำดับความเร่งด่วนในการเสนองบประมาณ ในการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเข้าช่วยในการปฏิบัติการกิจการดูแลที่ราชพัสดุ ตามกรอบแนวทางของกองทัพบก เพื่อให้หน่วยเพิ่มศักยภาพของระบบการปฏิบัติทางทหารในการดูแลที่ราชพัสดุ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของงบประมาณและผลประโยชน์ของชาติและกองทัพบกเป็นสำคัญ

ABSTRACT

AUTHOR: COLONEL NATTAKORN WACHARAPRATEEP
TITLE: Appropriate military operations in the care of State Property
in the area of responsibility of 1st Development Division
DATE: 6 September, 2023 **WORD COUNT :** 8,401 **PAGES :** 27
KEY TERMS: Land, State Property of the Treasury Department,
Suanphueng District
CLASSIFICATION: Unclassified

Subject research Appropriate Military Practices in Caring for State Property in the Area of Responsibility of the 1st Development division Analyze the current environment and resources that support or hinder military action in custody of state properties. As well as conducting recommendations for military practices in taking care of the state property of the 1st Development division. For this research, a strategic research model was used in accordance with the guidelines set by the Royal Thai Army College. The research results showed that the appropriate military practice in taking care of state property in the area of responsibility of the 1st Development division consists of important factors such as personnel, management. Technology at the same time prioritizing the urgency of budget proposals To provide modern and efficient equipment to assist in the mission of taking care of the State Property. According to the guidelines of the Army In order for the unit to increase the potential of the military operating system in taking care of the State Property. Taking into account the efficiency and worthiness of the budget and the interests of the nation and the army.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก พลตรี ฤกษ์ ชันดี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้กระผมทำเอกสารวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามรูปแบบของวิทยาลัยการทัพบก โดยมี พันเอก นิพนธ์ บุญศิริ เป็นประธานกรรมการ และ พันเอกหญิง ธัญญา สิงห์พันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาตลอดจนให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล รวมถึงช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทำให้กระผมตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณเป็น อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกวสิน ศิลไพพัฒน์ รองคณบดีฝ่ายบริการและกิจการพิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาสับสนุนข้อมูล เอกสารทางราชการ เอกสารทางวิชาการ รวมถึงสนับสนุนข้อมูลต่างๆ และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกองพลพัฒนาที่ 1 ทุกนายที่สนับสนุนข้อมูลต่างๆ สำหรับจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กระผมหวังว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย สำหรับใช้เป็นรูปแบบในการปฏิบัติ แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสม ในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 และของหน่วยทหารต่างๆ ในกองทัพที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ ก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบกและกองทัพในอนาคต จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้แด่คณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สร้างประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณแด่ บิดา มารดา รวมถึงเพื่อนนักศึกษากลุ่มวิจัยที่ 3 หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 68 ทุกท่าน และที่จะลืมไม่ได้ ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้อย่างอบอุ่นและดียิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสม	
ในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1	7
แผนปฏิบัติการราชการกระทรวงกลาโหม (พ.ศ. 2566 - 2570)	7
ปัญหาทางทหารในความรับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1	10
นโยบายผู้บัญชาการทหารบก	14
การวิเคราะห์ปัจจัยทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุ	
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1	17
แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุ	
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ประสบความสำเร็จ	19
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	20
บทที่ 4 บทสรุป	25
ข้อเสนอแนะการวิจัย	26
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)¹ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์ แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืน ของ สถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติ อย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติ และ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความ อยู่ดีมีสุข ของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความ มั่นคงทางพลังงาน และอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้ การเปลี่ยนแปลงของ สภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมี เกียรติและศักดิ์ศรี

สืบเนื่องจากการเติบโตของสังคมเมือง การท่องเที่ยว ทำให้ความต้องการ พื้นที่ในรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับราคาที่ดินโดยเฉพาะในจุดยุทธศาสตร์ของ เขตเมืองใหญ่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครที่มีความเจริญ มีการ หลั่งไหลของผู้คนทั้งจากต่างจังหวัดและต่างประเทศ เป็นที่หมายปองของนักลงทุน ทั้ง ในและนอกประเทศ กองทัพบกเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคง เป็นเครื่องมือของ รัฐบาลในการต่อสู้ภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ของชาติ กองทัพบกมีหน้าที่ตามพระราช บัญญัติ จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 25512 ได้แก่ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลัง กองทัพบกตามอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องการมี การศึกษาสาเหตุของ การบุกรุกที่ราชพัสดุ และเพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติทางทหาร ที่เหมาะสมในการ ป้องกันการบุกรุกที่ราชพัสดุให้แก่กำลังพล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้ อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อม ตามหน้าที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย5 ซึ่งกำลังพล ของกองทัพบกประกอบด้วย นายทหาร สัญญาบัตร นายทหารประทวนและทหารกองประจำการ ซึ่งนายทหารประทวนเป็นกำลังพล หลักเปรียบเสมือนกระดูกสันหลัง ของกองทัพบก การปฏิบัติที่มีปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ ความสำเร็จแห่งชัยชนะ

กองทัพบกมีที่ดินในความครอบครอง และใช้ประโยชน์ประมาณ 4 ล้านไร่เศษ ประกอบด้วย ที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ 3 ที่ป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ ที่สาธารณประโยชน์ของกระทรวงมหาดไทย โดยที่ดินของรัฐดังกล่าวแต่ละประเภทมีกฎหมาย และระเบียบที่กำหนดแนวทางในการดูแลรักษาและการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไป ปัจจุบันที่ดินในความครอบครองและใช้ประโยชน์ของกองทัพบก^๑ ได้ถูกราชภูมบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก พื้นที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้ง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่กองทัพบกดูแลและใช้ประโยชน์ จำนวน 500,000 ไร่ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ได้มีการแบ่งมอบ ให้หน่วยในพื้นที่จังหวัดราชบุรี รับผิดชอบ คือ กรมการทหารช่าง จำนวน 239,000 ไร่ และกองพลพัฒนาที่ 1 จำนวน 261,000 ไร่ (พื้นที่ราชพัสดุอำเภอ สวนผึ้ง จำนวน 171,000 ไร่ และพื้นที่ราชพัสดุ อำเภอจอมบึง จำนวน 90,000 ไร่)^๔ จากสภาพพื้นที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ที่ดูแลและใช้ประโยชน์ของกองทัพบกมีสภาพ เป็นป่าอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งเป็นพื้นที่ต้นน้ำของแม่น้ำภาชี ซึ่งจะไหลจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือและไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อยที่จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งสภาพอากาศที่คล้าย จังหวัดเชียงใหม่ และที่สำคัญมีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 170 กิโลเมตร แต่เดิมยังไม่มี ความเจริญทำให้ชาวบ้านซึ่งเข้าไปครองครองและทำประโยชน์ ด้วยการหักร้างถางพงพื้นที่ และตกทอดสู่ลูกหลานตามสายทายาทมาโดยตลอด โดยไม่ทราบว่าที่ดินดังกล่าวไม่ใช่ของตนเอง ต่อมาเมื่อความเจริญด้านการท่องเที่ยว ตามนโยบายของรัฐบาลได้แผ่ขยายเข้าไปยังพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง ทำให้นักลงทุนจำนวนมาก ต้องการจะหาพื้นที่ในการลงทุนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

กองพลพัฒนาที่ 1 เป็นหน่วยที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย ที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ที่ป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ที่สาธารณประโยชน์ของกระทรวงมหาดไทย โดยที่ดินของรัฐดังกล่าวแต่ละประเภทมีกฎหมาย และระเบียบที่กำหนดแนวทางในการดูแลรักษาและการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไป ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการปกครองและจัดการที่ดิน ปัจจุบันที่ดินในความดูแลของกองพลพัฒนาที่ 1 ได้ถูกราชภูมบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก เข้าไปติดต่อกับราษฎรรายแรกที่ครอบครอง

ปัญหาที่กล่าวข้างต้นเป็นสาเหตุของการบุกรุกที่ราชพัสดุ โดยราษฎรไม่ทราบว่าจะขอคำปรึกษาจากหน่วยงานใด จึงจะได้รับคำตอบที่ชัดเจน ดังนั้น หากมีการปรับปรุงระบบการบริหารที่เหมาะสมจะทำให้การแก้ไขปัญหาทราบถึงและได้รับการตอบสนองจากราษฎรยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการถ่ายถอดทัศนคติในเรื่องการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โดยสรุปว่า หลักการบริหารที่ดี ควรเป็นแบบมีส่วนร่วม

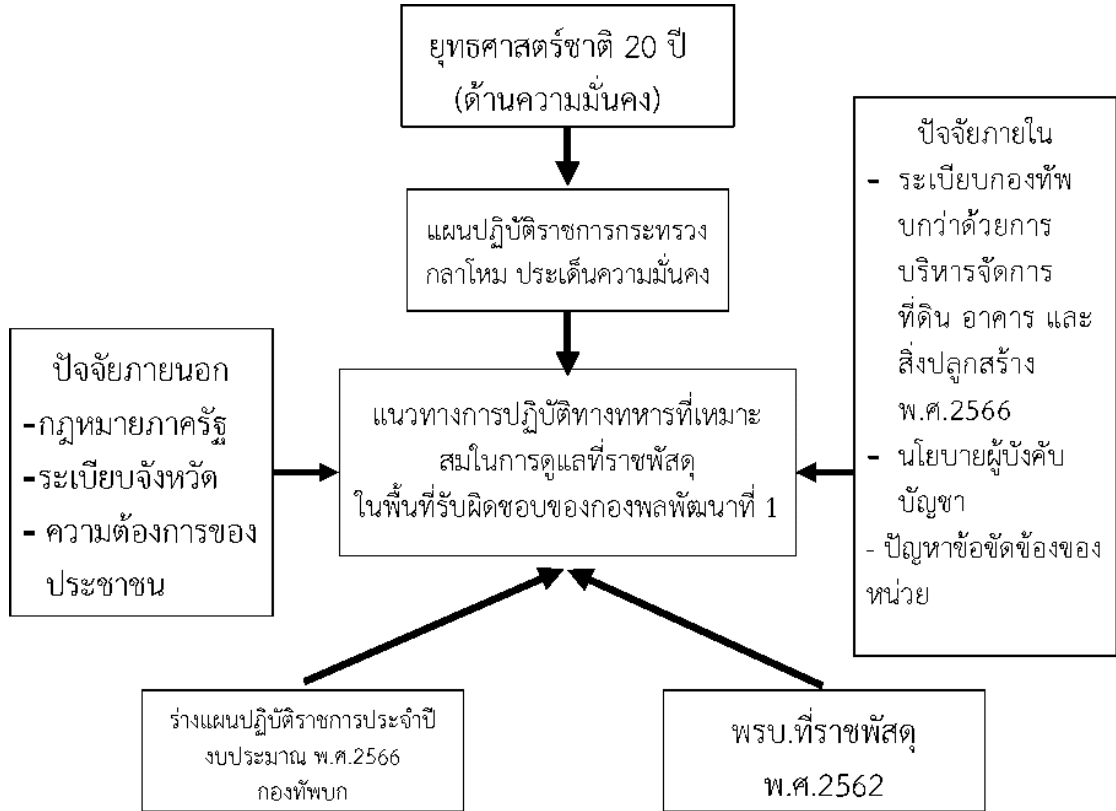

(Participative Management) ด้วยการมีการปรึกษาหารือกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสำคัญ ทุกคนควรจะรับรู้ ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันทำ รวมทั้งการบริหารแบบพี่น้อง หากมีปัญหา ก็จะปรึกษากับผู้อาวุโสที่ทุกคนเคารพ มีการให้รางวัลกับผู้ที่ปฏิบัติตามและลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาทางทหารเพื่อดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยตามที่วิทยาลัยการศึกษากำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ด้านพื้นที่ ได้แก่ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผู้ให้ข้อมูลหลัก (พิจารณาจากพื้นที่ที่มีการบุกรุกเป็นจำนวนมาก)

2.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ สาเหตุที่เป็นผลทำให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุจำนวนมาก การปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมด้วยหลักประนีประนอม

2.3 ด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ ธันวาคม 2565 - มิถุนายน 2566

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำวิจัยแต่งตั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดให้ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ เก็บรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ ข้อมูล โดยการใช้ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์ หาแนวทางการปฏิบัติทางทหารที่ เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของ กองพลพัฒนาที่ 1

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66
1. เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อการวิจัย							
2. สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย							
3. ศึกษาต้นคว้าที่มาของปัญหา							
4. การวิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล							
5. การสรุปผลการวิจัย							
6. การนำเสนอผลการวิจัย							
7. จัดทำรูปเล่ม							

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบสาเหตุของการบุกรุกพื้นที่ในการดูแลของ กองพลพัฒนาที่ 1
2. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา และสามารถเสนอแนวทางการบริหารที่ เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุ ในความรับผิดชอบของ กองพลพัฒนาที่ 1
3. สามารถกำหนดแนวทางการใช้การปฏิบัติทางทหารของกองทัพบก ให้เป็นรูป ธรรม และต่อยอดด้วยการนำผลการวิจัยไปทดลองใช้จริงในหน่วยงานของ กองทัพบก ใน การพัฒนาประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุ ในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)⁵ ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาระบบงาน การพัฒนาปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แก้ไขการบริหารจัดการผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงให้มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ และมีการบูรณาการการดำเนินงานอย่างแท้จริง

การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึงประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพ หน่วยงานเกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของประเทศควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการในการบริหารจัดการปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ทั้งมวลของชาติ เสริมสร้างและบริหารจัดการความมั่นคงทั้งชายแดนทางบก ทะเล อาณาเขต และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยอย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเฝ้าตรวจติดตาม ระบบตรวจคนเข้าเมือง การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก และการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนทางทะเล สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาทและขีดความสามารถที่เหมาะสม มีการดำเนินการต่างๆ และสอดส่องดูแลอย่างต่อเนื่อง กำหนดพื้นที่อนุรักษ์อย่างถูกต้อง และเป็นระบบ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องการให้ความสำคัญกับฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมตลอดถึงแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟู ป้องกัน และดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความรัก ห่วงแหน และมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ อย่างเข้มแข็งยั่งยืน

แผนปฏิบัติราชการกระทรวงกลาโหม (พ.ศ. 2566 - 2570)⁶

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และแผนย่อยอื่นๆ ได้แก่ 1) การรักษาความสงบภายในประเทศ

2) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง 3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญกับ ภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ 4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคง กับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ และ 5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมตลอดจนสามารถสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นที่สำคัญ แผนปฏิบัติการราชการฯ นโยบายที่สอดคล้องกับการปฏิบัติการทางทหารที่เหมาะสม สมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ได้แก่

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)⁷

เป้าหมาย นโยบาย และแผนระดับชาติ แยกตามนโยบายและแผนความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 17 (การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่) เป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลที่มีปัญหาความมั่นคงสำคัญเร่งด่วนลดลง ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ คือ พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลได้รับการแก้ไขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและชุมชนมีความเข้มแข็ง นำไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตัวชี้วัด คือ พื้นที่เป้าหมายระดับตำบล ทั้งประเทศ ตามที่จังหวัดประกาศมีปัญหาความสำคัญเร่งด่วน ลดลงร้อยละ 80 ภายในปี 2570

ข้อมูลที่ดินในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม ที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 5,069,635 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ของสำนักปลัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 10,866 ไร่ แบ่งเป็น ที่ราชพัสดุจำนวน 10,795 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 71 ไร่ กองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 90,480 ไร่ แบ่งเป็น ที่ราชพัสดุ จำนวน 60,125 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 30,355 ไร่ กองทัพบก จำนวน 4,464,888 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 3,861,531 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 603,357 ไร่ กองทัพเรือ จำนวน 273,709 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 166,294 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/ขอเช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 107,415 ไร่ กองทัพอากาศ จำนวน 229,692 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 188,118 ไร่ และที่ดินที่ ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 41,574 ไร่ ทั้งนี้ มีที่ดินของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมที่ประสบปัญหาการบุกรุกที่ดินรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,521,006 ไร่ ประกอบด้วยกองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 1,457 ไร่ กองทัพบก จำนวน 1,503,714 ไร่ และกองทัพเรือ จำนวน 15,835 ไร่

กองทัพบกมีที่ดินในการครอบครองและได้ประโยชน์ประมาณ 4 ล้านไร่ ประกอบด้วยที่ ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ที่ป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ ที่สาธารณะ

ประโยชน์ของกระทรวงมหาดไทย โดยที่ดินของรัฐดังกล่าวแต่ละประเภทมีกฎหมายและระเบียบที่กำหนดแนวทางการดูแลรักษาและการแก้ไขปัญหาที่ต่างกันไป ปัจจุบันที่ดินในความครอบครองและใช้ประโยชน์ของกองทัพบกได้ถูกราชกรบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมากสำหรับที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้ง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่กองทัพบกดูแลและใช้ประโยชน์ จำนวน 500,000 ไร่ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2481 กองทัพบก โดยมณฑลทหารบกที่ 16 ได้แบ่งมอบให้หน่วยในพื้นที่จังหวัดราชบุรีรับผิดชอบ คือ กรมการทหารช่าง จำนวน 239,000 ไร่ และกองพลพัฒนาที่ 1 จำนวน 261,000 ไร่ ปัจจุบันที่ราชพัสดุอำเภอสวนผึ้งได้มีการบุกรุกจากราษฎรเป็นจำนวนมากอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ อาทิ การเติบโตของชุมชนดั้งเดิม การขยายตัวทางเศรษฐกิจจากชุมชนเมืองสู่ชุมชนชนบท ทำให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุโดยราษฎรทั้งเพื่อที่อยู่อาศัย ทำเกษตรกรรม และการบุกรุกจากนายทุนนอกพื้นที่ เพื่อดำเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์ อาทิ กิจการรีสอร์ท และโรงแรม การดำเนินธุรกิจปลูกพืชเชิงพาณิชย์ อาทิ การทำสวน ยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การบริหารจัดการที่ราชพัสดุในความดูแลและใช้ประโยชน์ของกองทัพบกจึงต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันและความร่วมมือของราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้การดูแลและแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

กองทัพบกมีที่ดินในความครอบครอง ดูแลและใช้ประโยชน์ อยู่จำนวน 4,337,100 ไร่ โดยมีพื้นที่ประสบปัญหาการบุกรุกที่ดินรวมจำนวน 1,503,714 ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 จำนวน 1,312,629 ไร่ กองทัพภาคที่ 2 จำนวน 78,761 ไร่ กองทัพภาคที่ 3 จำนวน 111,094 ไร่ และกองทัพภาคที่ 4 จำนวน 1,230 ไร่ มณฑลทหารบกที่มีพื้นที่ถูกบุกรุกมีจำนวน 21 มณฑลทหารบก ได้แก่ มณฑลทหารบกที่ 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 29, 31, 32, 33, 36, 39, 42, 43, 44, 46 ปัญหาสำคัญในการปกครองดูแลที่ดินคือการอยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งที่ดินที่มีปัญหามากที่สุด คือ ที่ราชพัสดุที่ได้มาจากการสงวนหวงห้ามตามมติคณะรัฐมนตรี และพระราชกฤษฎีกาสงวนหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ปกไม่มีหน่วยงานทหารตั้งอยู่ซึ่งหน่วยงานทหารยังไม่ได้จัดทำแนวขอบเขตที่แน่นอน จึงทำให้มีปัญหาการบุกรุกที่ดินเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้บุกรุก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บุกรุกที่อยู่ก่อนการหวงห้าม กลุ่มผู้บุกรุกที่เข้ามาหลังการหวงห้ามและ

กลุ่มผู้ลงทุนและเกษตรกรรายใหญ่ โดยการสนับสนุนของกลุ่มต่างๆ 4 กลุ่ม คือ ข้าราชการ นายทุน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยพยายามออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกในพื้นที่ แต่ติดขัดในเรื่องงบประมาณในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินในการดำเนินการรังวัดที่ดินมีไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงล่าช้า อีกทั้งขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิ์ใช้ระยะเวลานาน ระหว่างรอผลการพิสูจน์สิทธิ์ราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีความซับซ้อนมากขึ้น

ปัญหาทางทหารในความรับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

รัฐบาลเป็นสถาบันหนึ่งของประเทศ ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรม มีหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจของรัฐบาล เมื่อเป็นสถาบันก็ย่อมต้องมีทรัพย์สินเป็นกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ในครอบครองทรัพย์สินเหล่านี้ รัฐบาลถือกรรมสิทธิ์หรือใช้ประโยชน์เพื่อประชาชนในประเทศ ที่มาของที่ดินของรัฐบาลหรือที่ราชพัสดุ ดังนี้

1. กระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาลประกาศหวงห้ามไว้
2. ตกเป็นของรัฐบาล เนื่องจากต้องชำระภาษี ที่ดินเหล่านี้เป็นที่ดินที่รัฐบาลได้มาในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์
3. เป็นผลมาจากกฎหมาย เช่น ที่ดินงอกขึ้นต่อเนื่องจากที่ดินราชพัสดุ ซึ่งเป็นผลของกฎหมาย ที่ดินที่งอกเหล่านี้ย่อมเป็นของเจ้าของที่ดินติดต่อกัน
4. ที่ดินที่เหลือจากการเวนคืนเพื่อสร้างถนนหนทาง อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ของรัฐบาล หรือที่ราชการที่สิ้นสภาพ เป็นถนนหนทาง ลำคู คลอง
5. ที่ดินที่หามาด้วยงบประมาณแผ่นดิน ที่ดินเหล่านี้จึงเปลี่ยนชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินมาเป็นของรัฐ และมีผลทางกฎหมาย จากทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา มาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและใช้ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
6. มีผู้ยกให้รัฐบาล ที่ดินเหล่านี้ส่วนมากราษฎรมักจะยกให้รัฐบาลเป็นที่สร้างโรงเรียน สถานือนามัย เป็นต้น

ลักษณะที่ดินของทหาร⁹

“ที่ดินของกองทัพบก” หมายความว่า ที่ดินในความครอบครองใช้ประโยชน์ของกองทัพบกประกอบด้วย ที่ราชพัสดุ ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่กรมป่าไม้อนุญาตให้กองทัพบกใช้ประโยชน์ ที่สาธารณประโยชน์ ที่กระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้กองทัพบกใช้ประโยชน์ หรือที่ดินอื่นๆ ที่กองทัพบกมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์อยู่ตามกฎหมาย “การปกครอง ที่ดิน”

หมายความว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการคุ้มครอง รักษา ดูแล ควบคุมที่ดินของกองทัพบก “การบริหารจัดการที่ดิน” หมายความว่า การกำหนด หลักการปฏิบัติงานด้านที่ดิน อำนาจหน้าที่ ของหน่วยในสายงานที่ดินที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ในที่ดิน ของกองทัพบก “หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน” หมายความว่า หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และหนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน “สายงานที่ดินของกองทัพบก” หมายความว่า กองทัพบก (กรมเล่งกำลังบำรุงทหารบก) - กรมยุทธโยธาทหารบก - หน่วยรับผิดชอบพื้นที่ - หน่วยปกครองที่ดิน - หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน “หน่วยรับผิดชอบพื้นที่” หมายความว่า กองทัพภาค “หน่วยปกครองที่ดิน” หมายความว่า มณฑลทหารบก “หน่วยใช้ประโยชน์ ในที่ดิน” หมายความว่า หน่วยที่กองทัพบกมีคำสั่งให้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ ซึ่งมี สถานะเป็นส่วนราชการ (หน่วยตามสายงานปกติ) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือตามอัตรากิจการและยุทธโธปกรณ์/อัตรานเฉพาะกิจ “ที่ราชพัสดุ” หมายความว่า ที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ ซึ่งหมายถึง ที่ดิน ราชพัสดุ และ อาคารราชพัสดุ การแบ่งที่ดินในความปกครองดูแลของกองทัพบก ตามลักษณะสิทธิการ ครอบครองเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ที่ดินกรรมสิทธิ์ของกองทัพบก หรือของทางราชการ ซึ่งใช้ในราชการ กองทัพบก หมายถึงที่ดินที่ใช้งบประมาณของกองทัพบกจัดซื้อไว้ ที่ดินที่มีผู้โอนกรรมสิทธิ์ ยกให้หรือการโอนแลกเปลี่ยนที่ดินที่ได้จากการเวนคืน เพื่อใช้ในราชการกองทัพบก รวมทั้ง ที่ดินของส่วนราชการกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ที่โอนให้กองทัพบก ที่ดินประเภทนี้ มีทั้งหมด 34 แห่งทั่วประเทศ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ประมาณ 460,820 ไร่ ที่ดินเหล่านี้ มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หนังสือสำคัญที่หลวง แล้วแต่กรณี ปัจจุบัน ที่ดินประเภทนี้ถือเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว

2. ที่ดินสงวนและที่ดินหวงห้ามในความปกครองของกองทัพบก ที่ดินประเภทนี้ เดิมเป็นที่ดินของรัฐ ที่ได้สงวนหรือหวงห้ามไว้ใช้ในราชการทหาร โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ควบคุมทะเบียนที่ดินประเภทนี้มีหลักฐานสิทธิการครอบครอง โดยประกาศอำเภอ หรือจังหวัดและพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้าม ปัจจุบันมีที่ดินหวงห้ามของ ทาง ราชการทหาร ตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ทั้งสิ้น 12 แห่ง ในพื้นที่ 9 จังหวัด

3. ที่ดินที่ยืมจากหน่วยราชการอื่นหรือเอกชน ที่ดินประเภทนี้เป็นการ ตกของยืม หรือขออนุญาตใช้จากหน่วยงานอื่น โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่ดินของสำนักงาน ทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์หรือที่ดินของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ซึ่งการใช้ที่ดิน ประเภทนี้เมื่อหมดความจำเป็นในการใช้ราชการแล้ว ต้องแจ้งส่งคืนหน่วยงานเดิมต่อไป

4. ที่ดินที่ขอเช่าจากหน่วยราชการอื่นหรือเอกชน ปัจจุบัน กองทัพบก มีความจำเป็นในการใช้ที่ดินสำหรับการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของทางราชการ จึงมีความจำเป็นที่ เช่าที่ดินจากหน่วยงานอื่นๆ

ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2566

เนื่องจากกองทัพบกได้ออกคำสั่งและตราข้อบังคับกองทัพบกเกี่ยวกับการปกครองวิธีการจัดการที่ดินของกองทัพบกไว้หลายฉบับด้วยกัน เพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติหน้าที่ การค้นคว้า ตลอดจนการกล่าวอ้างถึง จึงวางระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่ง ปลูกสร้าง พ.ศ. 2566 ขึ้น โดยหัวข้อประเด็นที่น่าสนใจมี ดังนี้

ข้อ 16 กรณีที่ต้องมีการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ การตรวจสอบเนื้อที่ การสอบเขตที่ดิน หรือกรณีอื่นใดตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ดำเนินการ ดังนี้

16.1 ให้หน่วยปกครองที่ดินร่วมกับหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน เป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด มีหน้าที่ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและชี้แนวเขตที่ดิน ร่วมกับผู้แทนกรมธนารักษ์ หรือในจังหวัดอื่นให้ร่วมกับผู้แทนสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ รวมทั้งทำความเข้าใจในการสอบสวนเปรียบเทียบ และสอบสวนไกล่เกลี่ยตามประมวลกฎหมาย ที่ดินด้วย ทั้งนี้ หากตรวจสอบแล้วถูกต้องให้ลงนามรับรองแนวเขต ร่วมกับผู้แทนกรมธนารักษ์หรือผู้แทนสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ และหากตรวจสอบแล้วการดำเนินการไม่ถูกต้อง ให้ดำเนินการคัดค้านโดยทันที

16.2 ให้หน่วยปกครองที่ดินและหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน แต่งตั้งกำลังพลของหน่วยเป็นผู้แทนหน่วยในการปฏิบัติตามข้อ 16.1 เป็นลายลักษณ์อักษร และรายงานผลการปฏิบัติเมื่อจบภารกิจ ตามสายงานที่ดินจนถึงกองทัพบกเพื่อทราบ

ข้อ 17 การใช้ที่ราชพัสดุของกองทัพบก

17.1 หน่วยของกองทัพบก จะต้องใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ในการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กองทัพบกมอบหมายและเป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

17.2 การใช้ที่ราชพัสดุ นอกเหนือจากข้อ 17.1 กระทำได้ ดังนี้

17.2.1 ในการยินยอมให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติงาน นอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กองทัพบกกำหนดไว้ในข้อ 13 แล้ว เนื้อที่ขอใช้ก่อสร้างและเนื้อที่ที่ขอใช้ทั้งหมดต้องไม่เกินตามที่อธิบดีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 256310 ข้อ 7(2) ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว จะเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้จะต้องได้รับการอนุญาตจากกรมธนารักษ์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนแล้วแต่กรณี

17.2.2 การใช้ที่ราชพัสดุเพื่อดำเนินการอื่นๆ กระทำได้กรณี ดังนี้

17.2.2.1 กรณีส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดขอใช้พื้นที่เพื่อดำเนินโครงการ ซึ่งไม่ใช่การขอใช้เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติงานตามข้อ 17.2.1 เมื่อดำเนินโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้วตามที่กองทัพบกอนุมัติจะต้องส่งมอบพื้นที่และมอบทรัพย์สินตามโครงการให้กับกองทัพบก โดยให้หน่วยงานนั้นทำความสะอาดลงไว้เป็นหนังสือก่อนที่จะให้ความยินยอมไว้เป็นหลักฐานด้วย ในกรณีที่มีกฎหมายของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ขอใช้ประโยชน์บัญญัติห้ามมิให้ส่งมอบพื้นที่และมอบทรัพย์สินตามโครงการให้กับกองทัพบกได้โดยการแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุแทนกองทัพบก ให้มีหนังสือตอบปฏิเสธ และดำเนินการตามที่กำหนดในข้อ 13 วรรคสอง โดยอนุโลม

17.2.2.2 กรณีหน่วยของกองทัพบก ขอใช้พื้นที่ดำเนินโครงการของหน่วย จะต้องได้รับอนุมัติการก่อสร้างตามโครงการจากสายงานของกองทัพบกที่เกี่ยวข้องก่อนจึงรายงาน ขออนุมัติใช้พื้นที่จากกองทัพบก

17.2.2.3 กรณีหน่วยของกองทัพบก ขอใช้พื้นที่ดำเนินโครงการ สวัสดิการ จะต้องได้รับอนุมัติโครงการตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการเสียก่อน จึงรายงาน ขออนุมัติใช้พื้นที่ดำเนินโครงการจากกองทัพบก

17.2.3 วิธีการ ขั้นตอน ตามข้อนี้ให้ปฏิบัติตามข้อ 13 โดยอนุโลม

17.3 การเข้าใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ตามข้อ 17.2 จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กองทัพบกอนุญาตเท่านั้น หากใช้ประโยชน์แตกต่างไปจากที่อนุญาตไว้ ต้องรายงานขอความเห็นชอบจากกองทัพบกก่อน

นโยบายผู้บัญชาการทหารบก¹¹

การแก้ไขปัญหาที่ดินของกองทัพบก ผู้บัญชาการทหารบกทุกท่านที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด เนื่องจากปัญหาที่ดินทำให้เกิดการกระทบกระทั่ง ระหว่างหน่วยงานของกองทัพบกกับราษฎรอยู่เสมอ สรุปเรื่องและผู้บัญชาการทหารบก ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหาที่ดิน ดังนี้

1. จะต้องไม่ดึงกองทัพบกเข้าไปเผชิญหน้ากับราษฎรเป็นอันขาด
2. จะต้องรักษาพื้นที่ที่ยังไม่ถูกบุกรุก อย่าให้ราษฎรบุกรุกต่อไปอีก
3. จะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ราษฎรผู้บุกรุก มีความสำนึกว่ามีใช้ที่ดินของตน โดยดำเนินการให้ราษฎรเหล่านั้นไปเช่าที่ดินกับธนารักษ์ให้ได้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติ บ้านเมือง
4. ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับราษฎรว่ากองทัพบกและรัฐบาล มีนโยบายในเรื่องนี้อย่างไร
5. สำนักราษฎรในพื้นที่ที่รับผิดชอบและแยกประเภท แล้วจึงแจ้งให้ราษฎรทราบว่าเขาอยู่ในประเภทใด เช่น ประเภทอยู่ก่อนประกาศหวงห้าม หรือภายหลังหวงห้ามฯ หรือ ประเภทยืนยันว่ามีกรรมสิทธิ์โดยชอบเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป
6. กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่จะยอมให้ราษฎรเช่าอยู่อาศัยทำกิน และพื้นที่ที่จะต้องการไว้ใช้ประโยชน์ โดยถือนโยบายของกองทัพบกเป็นหลัก
7. ให้ทำการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ โดยเสนอให้คณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งขึ้น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 11 มิถุนายน 2533 และ 21 สิงหาคม 2533 การเสนอให้ตรวจสอบเอกสารสิทธิ์นั้น ให้พิจารณารายใหญ่ๆ ก่อน เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรทั่วไป ว่ากฎหมายนั้นใช้กับทุกคนทุกระดับไม่มีเว้น
8. ให้หน่วยทำการปลูกป่าในพื้นที่ว่างเปล่าทุกแห่ง โดยให้ใช้พื้นที่ไม้ยืนต้น เพื่อที่จะได้ป่าไว้เป็นพื้นที่ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ให้หมายรวมพื้นที่ที่ได้รับคืนจากราษฎรด้วยการโยกย้ายราษฎรที่ทำการเกษตรออกไปแล้ว หากหน่วยทำการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าว นั้นไม่ได้ขอให้ปลูกไม้ยืนต้นเพื่อให้เป็นป่าอย่างเดียว
9. หน่วยจะต้องไม่ปล่อยปละละเลยต่อพื้นที่ที่หน่วยรับผิดชอบ เมื่อมีการบุกรุกจะต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในทันทีตามขั้นตอน แนวทาง นโยบาย ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี

10. ให้ทุกหน่วยที่รับผิดชอบที่ดินไม่ว่าจะเป็นที่ดินที่กองทัพบกเอง หรือที่ดินที่กองทัพบกได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ นำกำลังเข้าไปในพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นประจำเพื่อป้องกันการบุกรุกและที่บุกรุกไปแล้ว ราษฎรจะได้ทราบว่าการที่กองทัพบกใช้พื้นที่นั้นจริงและให้กรมยุทธศึกษาทหารบกได้กำกับดูแลการพิทักษ์ให้มีการใช้พื้นที่ของกองทัพบกอย่างกว้างขวาง

11. ให้หน่วยที่รับผิดชอบที่ดิน ดูแลรักษา คุ้มครองป้องกันที่ดินหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในทางราชการทหาร ได้แบ่งมอบที่ดินให้หน่วยนำกำลังเข้าใช้ประโยชน์สำหรับหน่วย มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบกนั้น ให้คงไว้ในฐานะหน่วยปกครองที่ดินในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด และเป็นหน่วยใช้ประโยชน์เฉพาะพื้นที่ตั้งหน่วยเท่านั้น

12. การดำเนินการทุกขั้นตอนจะต้องประสานกับสายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าทีส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับราษฎรนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองจะต้องเป็นหลักในการดำเนินการเพราะทหารไม่มีอำนาจที่จะไปสำรวจ ตรวจสอบ ประชาชนได้หากไม่ได้รับความร่วมมือขอให้รายงานให้กองทัพบก (ผ่านคณะกรรมการฯ) ทราบโดยด่วน

13. ผู้บังคับหน่วยที่มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษา ใช้ประโยชน์ในที่ดินจะต้องเข้าใจปัญหา แนวทางแก้ไข และลงไปแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยไม่ปล่อยให้ผู้บังคับหน่วยระดับล่างหรือเจ้าหน้าที่ไปแก้ปัญหาลำพัง นอกจากจะแก้ปัญหามาไม่ได้แล้ว บางแห่งยังเป็นการผูกปัญหามากยิ่งขึ้น และจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด

14. ต้องขจัดเงื่อนไขที่ราษฎรยกมากล่าวแย้งให้หมดสิ้น เช่น เจ้าหน้าที่หรือกำลังพลของ หน่วยเข้าไปบุกรุกเสียเอง ทั้งนี้ อาจจะช่วยความยินยอมของหน่วยมาแต่เดิมจนบางแห่งเหมือนที่ดิน ส่วนตัวโดยการปลูกสร้างอาคาร ซึ่งขัดกับระเบียบกองทัพบกอย่างชัดเจน จึงขอให้ทุกหน่วยได้ สำรวจที่ดินในความรับผิดชอบว่ามี การปลูกบ้านถาวรส่วนตัวอาศัยอยู่ตั้งกล่าวหรือไม่ ถ้ามีรีบแก้ไข โดยรายงานกองทัพบก ขอเข้าให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ หากไม่ยินยอมก็ให้รื้อถอนอาคารโดยเร็ว ถ้าหน่วยได้ทำสัญญาไว้แต่เดิมไม่ว่าจะทำก่อนหรือหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ให้ยกเลิกสัญญา

15. บางหน่วยได้แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุก กล่าวคือ ให้พบกับเจ้าของเพื่อขอทราบสิทธิ์ถ้ายืนยันในสิทธิ์ในที่ดินก็ให้แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้ตรวจสอบสิทธิ์ที่กล่าวนั้นเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ถ้าไม่ยอมมาพบเจรจาด้วยไม่ให้ความร่วมมือเลยก็ให้แจ้งความดำเนินคดีในฐานะผู้บุกรุกทันที จึงขอให้ทุกหน่วยดำเนินการตามขั้นตอน โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก

16. เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับหน่วย จะต้องไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบต่อผู้บุกรุกหรือร่วมมือกับฝ่ายบ้านเมือง เช่น เจ้าหน้าที่ที่ดินออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบ เป็นต้น

17. ถ้าหน่วยใดไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบ้านเมืองหรือไม่ทราบว่า จะแก้ปัญหาอย่างไรขอให้ รายงานกองทัพบกทันทีอย่าปล่อยไว้ เพราะว่ายิ่งปล่อยนานเท่าใดก็จะยิ่งแก้ไขยากขึ้นเท่านั้น และที่ดินก็จะถูกบุกรุก

จากการปฏิบัติงานของหน่วยดูแลและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ผ่านมาทำให้พบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

1. กองทัพบกในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ได้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้ประกาศ หวงห้ามที่ดินเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร ไม่สามารถครอบครองดูแลที่ดินได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากหวงห้ามที่ดินไว้จำนวนมากและมีอาณาเขตกว้างขวางและยากแก่การกำหนดแนวเขตภูมิประเทศจริง

2. มีราษฎรบุกรุกเข้าอยู่อาศัยและทำการเกษตรในที่ราชพัสดุจำนวนมาก ราษฎรมากมาย ได้แจ้งการครอบครองที่ดิน ขอเอกสารสิทธิ์มีเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มี น.ส.3 และ น.ส.3 ก. แล้วจำนวนมาก

3. เกิดจากผู้ครอบครองเดิมขายสิทธิ์การครอบครอง และทำการบุกรุกพื้นที่ใหม่ต่อไป

4. ราษฎรบางส่วนและผู้แสวงหาผลประโยชน์บางกลุ่มอ้างข้อกฎหมายโต้แย้งกับทางราชการและการยุยงส่งเสริมให้ราษฎรเข้าบุกรุกต่อผู้ โต้แย้งกรรมสิทธิ์กับทางราชการ ตลอดจนรวมตัวขัดขวางมิให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการเข้าตรวจสอบที่ราชพัสดุ

5. ขั้นตอนการยื่นเช่าที่ใช้เวลานาน และราษฎรบางกลุ่มยังไม่เชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

6. การชี้แจงประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง

7. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจังและขาดความรอบคอบในการพิจารณาอนุญาต

8. การบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดยังไม่มีประสิทธิภาพ คดีความต่างๆ ที่ได้นำไปสู่กระบวนการยุติธรรม ขาดพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความผิด

การวิเคราะห์ปัจจัยทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎี **SWOT Analysis** ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารของหน่วยทราบถึงปัจจัยภายในหน่วย จุดแข็ง - จุดอ่อน และปัจจัยภายนอกหน่วย โอกาส - อุปสรรค รวมทั้งนำหลักการบริหาร **4M** คือ ทรัพยากรบุคคล (MAN) เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ และทรัพยากรอื่นๆ (Material) การบริหารจัดการ (Management) และงบประมาณ (Money) มาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

ด้านทรัพยากรบุคคล (Man)

จุดแข็ง กำลังพลมีการบริหารจัดการที่ราชพัสดุได้เป็นอย่างดีและมีจุดแข็งในเรื่องของความเป็นผู้ดูแลและใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายในอดีตและกฎหมายพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 ที่ได้ปรับปรุงใหม่ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุทำให้กำลังพล มีความคล่องตัวในการดำเนินการ

จุดอ่อน กำลังพลมีจุดอ่อนในเรื่องของอัตรากำลังที่ใช้ในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุมีไม่เพียงพอในการปกครองดูแลที่ราชพัสดุทั้งหมด และมีการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่ราชพัสดุล่าช้า ตลอดจนการดูแลบริหารจัดการที่ราชพัสดุในภาพรวมยังไม่สามารถดูแลที่ราชพัสดุให้ได้ทั่วถึงเท่าที่ควร

โอกาส กองทัพบกให้ความสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล จากสภาพการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ ในปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนสนใจที่จะสมัครรับราชการทหารเป็นจำนวนมากเพราะ มีความมั่นคง จึงเป็นโอกาสให้องค์กรสามารถคัดเลือก คลากรได้อย่างหลากหลายและมีความเหมาะสมมากขึ้น

อุปสรรค ด้านทรัพยากรบุคคล การ'สก อบรมกำลังพลให้มีความรู้เฉพาะด้านยังไม่เพียงพอ เนื่องจากมีภารกิจต้องปฏิบัติหลายอย่าง ทำให้ไม่มีความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลที่ราชพัสดุ

ด้านเครื่องมือและทรัพยากร (Material)

จุดแข็ง หน่วยมีคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะหรือ Desktop PC และคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กหรือ Laptop รวมถึง กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีที่รองรับการปฏิบัติการกิจที่สะดวก รวดเร็ว รวมถึงยานพาหนะให้ใช้ปฏิบัติงาน เมื่อต้องเข้าไปสำรวจพื้นที่ราชพัสดุ

จุดอ่อน เครื่องมือมีจำนวนจำกัด ต้องใช้งานร่วมกับภารกิจตามหน้าที่ของหน่วย ทำให้ระบบฐานข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ การเชื่อมโยงข้อมูล แต่ละภารกิจยังขาดประสิทธิภาพ กำลังพลยังขาดทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

โอกาส กำลังพลนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีทันสมัย ที่เป็นของส่วนตัว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ

อุปสรรค เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้าไม่มีการ update ให้ทันสมัยจะทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า รวมถึงไวรัสคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่

ด้านการบริหารจัดการ (Management)

จุดแข็ง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับหน่วย มีวิสัยทัศน์และให้ความสำคัญกับการวางแผน การติดตามประเมินผล และการพัฒนาองค์กร มีการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

จุดอ่อน การบูรณาการการทำงานและวางแผนร่วมกัน ภายในหน่วยยังไม่เพียงพอ เมื่อเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับหน่วยจะมีนโยบายใหม่ การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง

โอกาส ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและ กองทัพบกในการดำเนินการตามภารกิจดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

อุปสรรค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบางหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร การแพร่ระบาดของเชื้อโรค covid-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามภารกิจ

ด้านงบประมาณ (Money)

จุดแข็ง ได้รับงบประมาณจากกองทัพบกประเภทเบี้ยเลี้ยงกำลังพล ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลที่ราชพัสดุ และเงินนอกงบประมาณจากกรมธนารักษ์ ทำให้กำลังพลสามารถปฏิบัติภารกิจได้

จุดอ่อน งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนำมาจัดหาเครื่องมือเพิ่มเติมหรือมาซ่อมแซมเครื่องมือที่เกิดการชำรุดจากการใช้งานได้

โอกาส สามารถใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุในความดูแลที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการมาใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่ได้

อุปสรรค กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ยังไม่มีการอนุญาตให้หน่วยงานที่ราชพัสดุในความดูแลมาใช้ในเชิงธุรกิจ เนื่องจากมีกลุ่มเห็นต่างทางการเมืองโจมตีการปฏิบัติงานของกองทัพบกซึ่งต้องศึกษาความเป็นไปได้เพิ่มเติม

สรุปผลการวิเคราะห์

กองทัพบก ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุจำนวนมาก และมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายชัดเจน เพื่อต้องการลดปัญหาความขัดแย้งกับราษฎร สำหรับหน่วยที่ใช้ประโยชน์จำเป็นจะต้องนำนโยบายไปกำหนดแนวทางการบริหารให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจน ไม่คลุมเครือการทำงานของส่วนราชการเป็นแนวทางเดียวกัน ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และระยะเวลาการดำเนินงานที่รวดเร็วก็จะทำให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล

แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยหลัก คือ นโยบายที่ชัดเจน หน่วยเหนือต้องมีแนวทางที่ชัดเจนเด็ดขาดต่อการดำเนินการปฏิบัติและในด้านกฎหมายว่าจะให้ดำเนินการแค่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะด้านการดำเนินคดีเพื่อให้เป็นตัวอย่างต่อผู้กระทำผิด โดยพร้อมมอบงบประมาณในการดำเนินการให้อย่าเพียงพอ ต้องทำความเข้าใจกับผู้นำท้องถิ่น รวมถึงราษฎรที่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ราชพัสดุ รวมถึงต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการร่วมกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อป้องกันการขายสิทธิ์ ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านที่ดิน โดยให้ความสนใจในการที่จะสนับสนุนทุกด้านในเรื่องกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมือ และงบประมาณในการเข้าปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และสุดท้ายคือ ผู้ปฏิบัติจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องเกาะติดพื้นที่ตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จงานแต่ละภารกิจโดยไม่เปลี่ยนตัวบุคคลกันบ่อยๆ และจำนวนกำลังพลต้องเพียงพอกับพื้นที่และปริมาณงาน ส่วนปัจจัยเสริม คือ ใช้หลักรัฐศาสตร์ นานิตศาสตร์ และต้องทำให้กำลังพลผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจดีพร้อมที่จะทำงานตลอดเวลา และสามารถประสาน สอดคล้องกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการ ขณะเดียวกันต้องมีการดำเนินการทางวินัยต่อกำลังพลที่ประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด ที่สำคัญ คืองบประมาณให้การกำกับดูแลพื้นที่ต้องเพียงพอ ทัวถึง และรวดเร็ว

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์บทที่ 2 ภายใต้บริบทและข้อจำกัดในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนา ที่ 1 โดยมีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านกำลังพล ด้านการประชาสัมพันธ์ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและกำลังพลที่เกี่ยวข้องกับผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นระบบ จะทำให้กองพลพัฒนาที่ 1 มีขีดความสามารถในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น สำหรับแนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ที่สอดคล้องกับการจัดการที่ราชพัสดุของกองพลทหารราบที่ 912 ดังนี้

ด้านการดำเนินงาน หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ต้องประสานงานและบูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยสร้างความร่วมมือ เพื่อให้เกิดแนวทาง วิธีการ และข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจนและดำเนินการไปในแนวทางดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ระหว่างส่วนราชการด้วยกันต้องขจัดปัญหาความขัดแย้งความไม่เข้าใจกันให้ได้โดยบุคคลที่จะบูรณาการได้ดีที่สุด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด กาญจนบุรีและประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการ บุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดกาญจนบุรี

ด้านผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้บังคับหน่วย ที่ได้รับมอบหมายในที่ดินราชพัสดุ จะต้องมีความเข้าใจ และจริงจังในการแก้ไขปัญหา ไม่ปล่อยปะละเลย รวมทั้งให้การสนับสนุนกับกำลังพล ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านที่ดิน โดยส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อกองทัพ

ด้านกำลังพล ส่งเสริมกำลังพล เข้ารับการศึกษา ในหลักสูตรการบริหารจัดการ ที่ดินของกองทัพก ทั้งนี้ เมื่อกำลังพลสำเร็จการศึกษาแล้วควรให้กำลังพลดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านที่ดิน และนำไปขยายผลให้เกิดความรู้กับกำลังพลภายในหน่วย ไม่ควรจัดกำลังพลดังกล่าวไปปฏิบัติหน้าที่อื่น

ด้านการประชาสัมพันธ์ จากสาเหตุของปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุในกรณีที่ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีบางส่วนไม่ทราบว่ามีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ เห็นควรเพิ่มมาตรการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่เพื่อให้ได้รับทราบประวัติความเป็นมาของที่ดิน และป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มเติมโดยใช้การปฏิบัติของหน่วยงานระดับกองพันที่เข้าลาดตระเวนประจำเดือนในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบ

แนวคิดการดำเนินการบริหารที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีของ กองพลพัฒนาที่ 1 ที่สอดคล้องกับกองพลทหารราบที่ 9 พบว่าสภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ ราชพัสดุที่ผ่านมา เป็นการเข้าไปยึดครองพื้นที่ทำกินและอยู่อาศัยของประชาชนที่อยู่ อาศัยดั้งเดิมและผู้ที่ย้ายเข้ามาเพื่อทำกินและอยู่อาศัย แต่ภายหลังได้กลายเป็นการ เข้าไป บุกรุกพื้นที่ราชพัสดุเพื่อจะทำกินแล้วขายให้นายทุนเพื่อทำกิจการธุรกิจ ซึ่งผู้บุกรุกบางราย มีเอกสารของทางราชการเป็นหลักฐาน เช่น เอกสารการชำระ ภาษี (ภบท.ร) ทำให้เข้าใจ ว่าตนเองเป็นเจ้าของที่ดินและมีสิทธิ์ที่จะขายเปลี่ยนมือได้ บางพื้นที่มีการประกาศเขตปฏิรูป ที่ดินทับซ้อน ชาวบ้านมักกล่าวอ้างว่าอยู่ในพื้นที่ก่อนมีการประกาศพระราชกฤษฎีกา 2481 บ้างอ้างว่าไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่ราชพัสดุ แนวเขตกายภาพไม่ชัดเจน และไม่ทราบ ขั้นตอนการขอเช่าที่ราชพัสดุ ปัจจุบันได้มีการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ โดยในเขตพื้นที่ ที่สามารถให้เช่าได้ จะอนุมัติให้ราษฎรที่มีสิทธิ์ สามารถเช่าทำกินได้ แต่เขตพื้นที่ที่ให้เช่า ไม่ได้ก็จะดำเนินการให้ออกนอกเขตพื้นที่และฟื้นฟูพื้นที่นั้นให้เป็นป่าสมบูรณ์ เพื่อให้ ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยจะมีการตรวจสอบแนวเขตกายภาพร่วมกัน และ นำผลการตรวจสอบเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อ พิจารณากลับกรองและได้มีการกำหนดนโยบาย ให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้ แนวคิดการดำเนินการบริหารที่ผ่านมา ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ซึ่งตรวจสอบได้จากจำนวนผู้ทำการขอเช่าที่มี จำนวนมากขึ้น การบุกรุกลดน้อยลง ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานนั้น นอกจาก จะดูได้จากประเด็นที่กล่าวมาแล้ว จะควรตรวจสอบกับข้อมูลทะเบียนราษฎรที่สอดคล้อง กับประชากรที่แท้จริง (ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เช่า) หากข้อมูลจำนวน คริวเรือนของประชากร เกินกว่าการอนุมัติให้เช่าแสดงว่า มีผู้บุกรุกที่ยังไม่เข้าระบบ

กำลังพลส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับแนวคิดการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ การ กำหนดให้ราษฎรที่มีสิทธิ์สามารถเช่าที่อยู่อาศัยทำกินได้ และมีการเข้มงวดกับพื้นที่ ที่ไม่อนุมัติไปปรับฟื้นฟูสภาพให้เป็นป่าที่สมบูรณ์ รวมถึงจัดการกับผู้บุกรุกอย่างจริงจัง เป็นมาตรฐานเดียวกัน ที่สำคัญคือ การให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีความเข้าใจให้ความร่วม มือและมีส่วนช่วยกันดูแลพื้นที่ป่า โดยทางหน่วยจะมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้ความรู้ แก่ชาวบ้านอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของแนวคิดนี้ทำให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ ลดน้อยลง และมีการขอเช่าเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

แต่ในส่วนที่ไม่เห็นด้วย คือ การยึดอายุการเช่าที่จาก 3 ปีเป็น 30 ปี เพราะ นานเกินไป การอนุโลมไม่เด็ดขาดของเจ้าหน้าที่บางส่วน ที่แม้จะสิ้นสุดหมดระยะเวลา โครงการผ่อนผันไปแล้ว ก็ยังไม่มีดำเนินการที่เด็ดขาด กรณีที่กระทรวงการคลัง ออกประกาศการให้บุคคลใช้พื้นที่ราชพัสดุโดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากหน่วยปกครอง

ที่ดินทหารรวมถึงการออกกฎ ระเบียบเอื้อ อนุโลมการกระทำผิดของผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจท่องเที่ยวโดยคิดเพียงว่าจะส่งเสริมฯ เศรษฐกิจ

การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 ขั้นตอนการปฏิบัติทางทหารในการให้เช่าที่ราชพัสดุ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการยื่นเช่า ขั้นตอนการจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ขั้นตอนการส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบ ขั้นตอนการพิจารณาผลและประกาศผลการพิจารณาให้ผู้เช่าทราบ ขั้นตอนการแจ้งผลการพิจารณาให้ ธนารักษ์ ขั้นตอนคณะกรรมการพิจารณากลับกองและขั้นตอนมอบสัญญาเช่า

การดำเนินการของกองพลพัฒนาที่ 1 ที่ผ่านมามีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งซึ่งแสงผลประโยชน์ในพื้นที่โดยเฉพาะนายทุนซึ่งมีการสวมสิทธิ์/มีการซื้อขายสิทธิ์ โดยมีผู้นำท้องถิ่นอยู่เบื้องหลัง ประกอบกับในช่วงแรกมีการหยุดดำเนินการอย่างไม่ทราบสาเหตุในขั้นตอนที่ 4 การพิสูจน์สิทธิ์ และมีเรื่องของการดำเนินโครงการรัฐเอื้อราชฎ์นั้น โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐในการจัดให้เช่า และได้อาศัยบันทึกการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดราชบุรี โดยกรมธนารักษ์สามารถจัดให้ราชฎ์เช่าได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากหน่วยทหารดูแลและใช้ประโยชน์ก่อน จึงทำให้มีการอนุมัติให้เช่าโดยที่หน่วยทหารที่ดูแลและใช้ประโยชน์ไม่ทราบ ทั้งยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้วย ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตาม 7 ขั้นตอนที่วางไว้ แต่ภายหลังได้เริ่มมีการปรับแก้ข้อปัญหาต่างๆ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และที่สำคัญได้มีการให้กองพลพัฒนาที่ 1 จัดกำลังพลออกเดินสำรวจจับพิกัดดาวเทียมเปรียบเทียบ แนวเขตตามแผนที่สำรวจทางกายภาพกับแนวเขตที่ราชฎ์ครอบครอง ทำให้การดำเนินการตามแผน 7 ขั้นตอน เป็นไปอย่างเรียบร้อย ชัดเจนขึ้นมาก สังเกตได้จากจำนวนคนที่มาขอยื่นเช่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันจำนวนผู้บุกรุกก็ลดน้อยลงอีกด้วย

ส่วนปัญหาและอุปสรรคสำคัญ คือ การขาดความต่อเนื่องในการเข้าไปดำเนินการชี้แจงประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจในการเข้ามาบริหารจัดการที่ชัดเจน ผู้เสียผลประโยชน์บางราย โดยเฉพาะกลุ่มนายทุนได้มีการยุยง ปลุกปั่นให้ราชฎ์ต่อต้าน อีกทั้งยังมีราชฎ์ที่ยังไม่เข้าใจกลัวทหารจะยึดที่ดินทำกินคืน และบางส่วนยังไม่ยอมรับว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ราชพัสดุรวมถึงปัญหาด้านงบประมาณในการดูแลพื้นที่ที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนพื้นที่ด้วย

สำหรับการสนับสนุนความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น องค์กรที่เป็นการที่มีนักการเมืองท้องถิ่นจะให้ความร่วมมือน้อยกว่าเนื่องจากต้องการ คะแนนเสียงๆ และเสียผลประโยชน์

แนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่ รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 สอดคล้องกับแนวทางที่กองพลทหารราบที่ 9 นำมา ปฏิบัติ จะประสบความสำเร็จด้วยปัจจัยหลัก คือ การมีนโยบายที่ชัดเจน หน่วยเหนือต้องมี แนวทางที่ชัดเจนเด็ดขาดต่อการดำเนินการปฏิบัติและในด้านกฎหมายว่าจะให้ดำเนินการ แคไหน อย่างไร โดยเฉพาะด้านการดำเนินคดี เพื่อให้เป็นตัวอย่างต่อผู้กระทำผิด โดยพร้อมมอบงบประมาณในการดำเนินการให้อย่าเพียงพอ ต้องทำความเข้าใจกับผู้นำ ท้องถิ่น รวมถึงราษฎรที่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ราชพัสดุ รวมถึงต้องกำหนดแนวทางการ บริหารจัดการร่วมกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อป้องกันการขายสิทธิ์ให้กับ กลุ่มนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงาน ด้านที่ดินโดยให้ความสนใจในการที่จะสนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร ทุกด้านในเรื่องกำลังพล งบประมาณในการเข้าปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และสุดท้ายคือผู้ปฏิบัติจะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง ต้องเกาะติดพื้นที่ติดตามความเคลื่อนไหวตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จงาน แต่ละภารกิจโดยไม่เปลี่ยนตัวบุคคลกันบ่อยๆ และจำนวนกำลังพลต้องเพียงพอกับพื้นที่ และปริมาณงาน ส่วนปัจจัยเสริม คือ ใช้หลักรัฐศาสตร์นำหลักนิติศาสตร์ และต้องทำให้ กำลังพลผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจที่ดี พร้อมทั้งจะทำงานตลอดเวลา รวมถึงสามารถ ประสานสอดคล้องกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการ ขณะเดียวกันต้องมีการดำเนินการทางวินัยต่อกำลังพลที่ประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด ที่สำคัญ คือ งบประมาณให้การกำกับดูแลพื้นที่ต้องเพียงพอ ทัวถึง และรวดเร็ว

ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่

ความเข้าใจและความเห็นเกี่ยวกับพื้นที่ราชพัสดุ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและ ประชาชนในพื้นที่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ราชพัสดุในระดับหนึ่งตามที่เจ้าหน้าที่ได้ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบ และเห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงทำให้รู้ขอบเขตพื้นที่ ที่ถูกต้อง แต่หลายท่านคิดว่าข้อมูลยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดพื้นที่ให้ราษฎร เข้าที่ดินราชพัสดุ สำหรับแนวความคิดการจัดการพื้นที่ให้เข้าที่ดินราชพัสดุนั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่หลายท่านยังยึดติดความคิดที่ว่าเป็นที่ดินที่ได้รับสืบทอดกันมา และยังคงวลในเรื่อง สัญญาเช่าที่ค่อนข้างผูกมัดเกินไป ระยะเวลาให้เช่าสั้นไปไม่ชัดเจนทั้งที่มีการประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง แต่พบว่าข่าวสารยังไม่ทั่วถึง และยังไม่เข้าใจไม่ชัดเจน

ความคิดเห็นและความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการตรวจสอบพื้นที่ราชพัสดุ ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในการตรวจพิสูจน์โดยใช้เครื่องมือ GPS และการให้ผู้นำชุมชนและผู้เข้าเข้าไปมีส่วนร่วมพิสูจน์ความถูกต้องทุกชั้นตอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ รวมถึง การประชาสัมพันธ์แนวทางการแก้ปัญหาและการประชาสัมพันธ์นั้นทางผู้นำชุมชนจะมีการประชุมพบปะกันทุกต้นเดือน เพื่อรับทราบข้อปัญหา และหาแนวทางแก้ไข แต่พบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่เลือกปฏิบัติ และปล่อยปะละเลย ไม่เคร่งครัดจริงจังเท่าที่ควร

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง การปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางทหารเพื่อดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 และ เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบก พิจารณาตรวจสอบข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ซึ่งหน่วยยังมีความต้องการใช้ประโยชน์ ได้แก่ ที่ตั้งหน่วย พื้นที่ฝึก พื้นที่ซึ่งมีการบุกรุก สามารถแบ่งออกได้ 2 กรณี ได้แก่ กรณีผู้บุกรุกไม่มีเอกสารสิทธิ์แสดงความยินยอมที่จะขอเช่าที่ใช้ประโยชน์ ให้ดำเนินการประสานกับกรมธนารักษ์ เพื่อดำเนินการให้เช่าใช้ประโยชน์กับกรมธนารักษ์ โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์และกรณีผู้บุกรุกมีเอกสารสิทธิ์หรือยังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์ที่ดินดังกล่าว ให้พิจารณาดำเนินการเร่งรัดตามขั้นตอนของกฎหมายหรือดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์กับคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัดราชบุรีโดยเร็วและพื้นที่ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการ ให้หน่วยเร่งรัดสำรวจและรวบรวมจำนวนที่ดินที่จะสามารถดำเนินการส่งคืนกรมธนารักษ์เพื่อนำไปพิจารณาสนับสนุนการกระจายที่ดินทำกินให้กับราษฎรตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ที่จัดทำขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุด และการสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

กองทัพบก ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแลใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐจำนวนมาก และมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายชัดเจน เพื่อต้องการลดปัญหาความขัดแย้งกับราษฎร สำหรับหน่วยที่ใช้ประโยชน์ จำเป็นจะต้องนำนโยบายไปกำหนดแนวทางการบริหารให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนไม่คลุมเครือ บุรณาการกับส่วนราชการให้เป็นแนวทางเดียวกัน ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และระยะเวลาการดำเนินงานรวดเร็วก็จะทำให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล

สรุปการบริหารที่ราชพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของกองทัพบกต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อให้การดูแลและแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องประสานงานสอดคล้องให้เป็นไปตามนโยบายเดียวกัน

1.2 ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับหน่วย จะต้องมีความจริงจังในการแก้ปัญหาไม่ปล่อยปละละเลย

1.3 กำลังพลต้องมีความรู้ ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ สามารถใช้ข้อมูลไปปฏิบัติด้านการทหาร

1.4 การจัดหาสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือใช้ สำหรับชุดลาดตระเวนควรจัดหาให้ตรงกับความจำเป็น เช่น จักรยานยนต์ GPS โดรนบันทึกภาพมุมสูง กล้องบันทึกภาพนิ่ง กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์รวบรวมข้อมูล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องการนำที่ราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบก ที่ไม่ได้ใช้ในทางราชการ มาใช้ประโยชน์ในเชิงสวัสดิการภายใน หรือสนับสนุนสาธารณประโยชน์ต่อหน่วยงานกองทัพบก และประชาชนในพื้นที่

2.2 ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นของกฎหมาย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยใช้กฎหมายฉบับเดียวในการดูแลที่ราชพัสดุให้ครบทุกมิติ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันมีความเสมอภาค ลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ข้อเสนอแนะ

เอกสารอ้างอิง

1. ราชกิจจานุเบกษา., 2561. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561.
2. กองทัพบก. แผนพัฒนาด้านกำลังพลของกองทัพบก พ.ศ. 2566 - 2570. กรมกำลังพลทหารบก. กันยายน 2565.
3. ประกาศจังหวัดราชบุรี,การจัดให้ราษฎรที่อาศัยทำกินในที่ดินราชพัสดุแปลงพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ พ.ศ.2481 ในเขตอำเภอจอมบึงและอำเภอสวนผึ้ง จังหวัด ราชบุรีเช่าที่ดินราชพัสดุ, 13 ตุลาคม 2562
4. สิทธิพร วิวัฒน์เศรษฐ, พันเอก. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ในความดูแลและใช้ประโยชน์ของกองทัพบก. [หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 61]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2560.
5. ราชกิจจานุเบกษา., 2561. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561.
6. กระทรวงกลาโหม. แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (2566-2570). กระทรวงกลาโหม.
7. กระทรวงกลาโหม. แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (2566-2570). กระทรวงกลาโหม. หน้า 11.
8. อภิชา นันทนิรันดร์. แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในครอบครองของกองทัพบก. [หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 67], กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2565.
9. กองทัพบก. ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2566; 2566.
10. กระทรวงการคลัง. กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563; 2563.
11. กองทัพบก. นโยบายการปฏิบัติงานของ พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบก. กรมเล่งกำลังบำรุง. กันยายน 2565.
12. พรรณศักย์ เปรี้ยวพานิช, พันเอก. แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุในความดูแลและใช้ประโยชน์ของกองพลทหารราบที่ 9. [หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 65]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก อนุสรณ์ วัชรประทีป

วัน เดือน ปีเกิด

7 พฤศจิกายน 2520

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2546

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2556

หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 91
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2550 - 2558

ผู้บังคับกองร้อยกองพันทหารราบ มณฑลทหารบกที่ 11

พ.ศ. 2558 - 2561

รองผู้บังคับกองพันทหารราบ มณฑลทหารบกที่ 11

พ.ศ. 2561 - 2563

ผู้บังคับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 14

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน

รองผู้บังคับการกรมพัฒนาที่ 1 กองพลพัฒนาที่ 1